

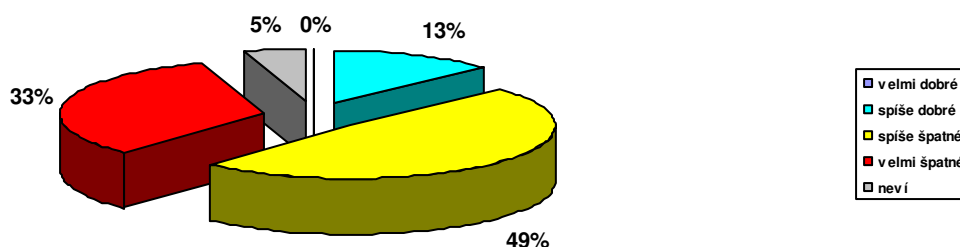
Občané o soužití s Romy – duben 2010

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2010, v10-04
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	5. 4. – 12. 4. 2010
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1053
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OV.14, OV.17, OV.187
Zveřejněno dne:	12. května 2010
Zpracoval:	Jan Červenka

V rámci svého dubnového šetření se CVVM zabývalo otázkou vzájemného soužití romské menšiny s ostatními obyvateli ČR, věnovalo se i stávajícím možnostem, které Romové mají v rámci většinové české společnosti, a zjišťovalo postoje veřejnosti k tomu, jak vláda a místní samosprávy řeší problematiku romské menšiny.

Graf 1: Hodnocení vzájemných vztahů mezi Romy a ostatními v ČR¹

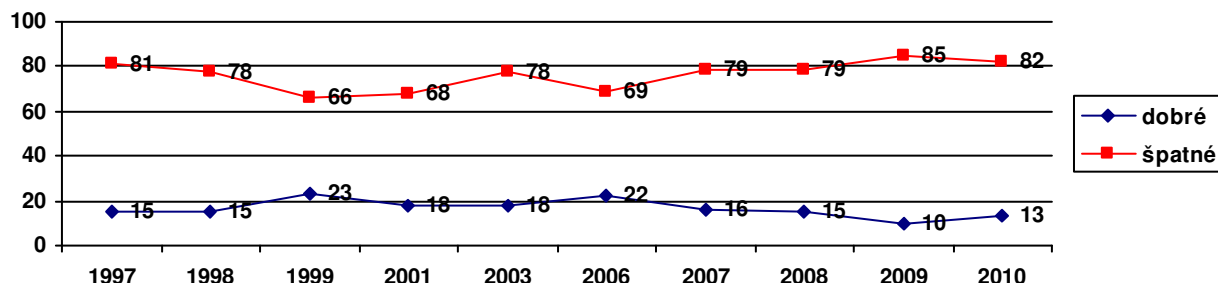

Údaje zachycené v grafu 1 dokumentují, jak dotázaní hodnotí soužití romské populace s ostatními obyvateli v rámci ČR. Z výsledků plyne, že soužití Romů a ostatních obyvatel je výraznou většinou veřejnosti vnímáno jako

¹ Otázka všem respondentům: „Jak celkově hodnotíte soužití romské a nerómské populace v České republice? Jako velmi dobré, spíše dobré, spíše špatné, velmi špatné?“

problematické. Za špatné jej označily více než čtyři pětiny (82 %) dotázaných, z toho 33 % dokonce za „velmi špatné“. Naopak jako dobré toto soužití hodnotí pouze 13 % respondentů, kteří téměř výhradně volili méně rozhodnou variantu odpovědi „spíše dobré“.

Graf 2: Soužití romské a neromské populace - srovnání v čase (v %)

Pozn.: Položka „dobré“ představuje součet odpovědí „velmi dobré“ a „spíše dobré“ a položka „špatné“ součet odpovědí „spíše špatné“ a „velmi špatné“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Jak ukazuje graf 2, hodnocení vztahů mezi Romy a ostatními v rámci celé ČR se od roku 2006 poměrně výrazně zhoršilo. Oproti loňskému šetření, které v tomto ohledu zaznamenalo historicky nejneprůzračnější výsledek, došlo sice k mírnému zlepšení, ale jen na hranici statistické chyby, přičemž i nadále je toto hodnocení na jedné z nejhorších úrovní od roku 1997.

Z podrobnější analýzy výsledků šetření vyplývá, že rozdíly v hodnocení celkového soužití Romů s ostatními nejsou mezi různými sociodemografickými skupinami nijak výrazné. O trochu vyšší podíl příznivého hodnocení byl v tomto ohledu zaznamenán jen mezi absolventy vysokých škol a dotázanými s dobrou životní úrovní.

V rámci výzkumu jsme všem dotázaným položili i baterii otázek, které se zabývají tím, jaké mají Romové v některých oblastech života možnosti v porovnání s většinovou neromskou populací.²

Tabulka 1: Názory na možnosti Romů v porovnání s většinovou populací

	rozhodně lepší	spíše lepší	asi tak stejné	spíše horší	rozhodně horší	neví
při zaměstnávání	2	3	29	44	17	5
ve veřejném a občanském životě	4	6	37	35	9	9
při získávání kvalifikace	3	6	53	26	7	5
v získávání bydlení	15	27	27	20	6	5
při získávání vzdělání	4	7	60	19	6	4
při zajištění osobní bezpečnosti	9	14	48	17	4	8
při jednání na úřadech	19	25	34	13	3	6
v rozvoji své kultury	7	19	47	13	3	11
hájit své zájmy	18	22	35	12	3	10

Pozn.: Procenta v řádku.

² Otázka: „Jaké mají, podle Vás Romové ve srovnání s neromskou populací možnosti a) při získávání vzdělání, b) při získávání kvalifikace, c) při zaměstnávání, d) v rozvoji své kultury, e) v získávání bydlení, f) při uplatnění ve veřejném a občanském životě, g) při zajištění osobní bezpečnosti, h) při jednání na úřadech, i) hájit své zájmy při občanských sporech, konfliktech?“

Tabulka 2: Horší podmínky pro Romy (v %)

	1997	2001	2003	2006	2007	2008	2009	2010
při zaměstnávání	56	62	74	63	68	66	62	61
ve veřejném a občanském životě	34	37	53	44	48	45	44	44
při získávání kvalifikace	32	33	36	32	30	34	29	33
v získávání bydlení	24	25	33	30	28	33	27	26
při získávání vzdělání	x	x	27	22	25	27	23	25
při zajištění osobní bezpečnosti	19	26	29	13	13	15	18	21
při jednání na úřadech	x	x	x	x	x	17	16	16
v rozvoji své kultury	18	21	16	15	13	14	15	16
hájit své zájmy	x	x	x	x	x	15	13	15

Pozn.: Součet podílů odpovědí „rozhodně horší“ nebo „spíše horší“.

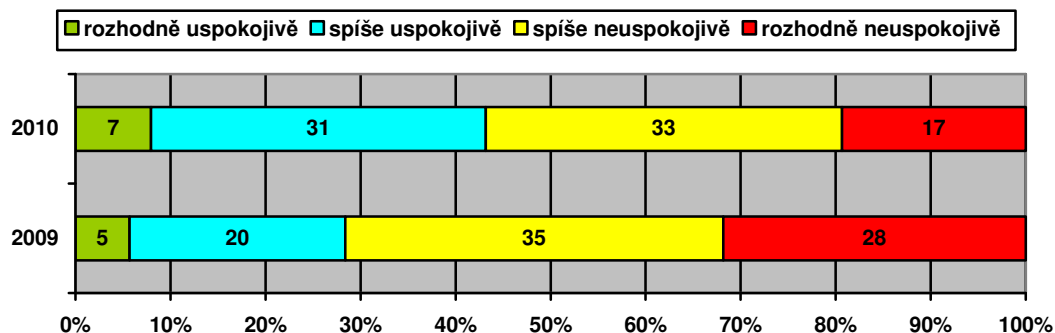
Jak ukazují tabulky 1 a 2, v porovnání se situací ostatních obyvatel naprostá většina české veřejnosti vnímá jako horší možnosti Romů při zaměstnávání. V šetření tento názor vyjádřily asi tři pětiny (61 %) respondentů. Dále si pak více než dvě pětiny (44 %) dotázaných myslí, že Romové mají horší možnosti i pokud jde o uplatnění ve veřejném a občanském životě. Pokud jde o další oblasti života, na které se náš výzkum zaměřil, u žádné z nich již ti, kdo považují možnosti romské populace za horší, nepřevažují nad těmi, kdo soudí, že podmínky Romů v porovnání s ostatními jsou stejné nebo dokonce lepší. Při získávání kvalifikace za horší podmínky Romů označila třetina (33 %) populace, při vzdělávání se nebo při získávání bydlení se podíl podobných názorů pohybuje okolo jedné čtvrtiny. V případě získávání bydlení si přitom více než dvě pětiny (42 %) respondentů myslí, že možnosti Romů jsou v tomto směru dokonce lepší než možnosti většinové populace. Při zajišťování osobní bezpečnosti podmínky Romů jako horší vidí pětina (21 %) dotázaných. Relativně nejpříznivěji lidé hodnotí možnosti Romů z hlediska rozvoje jejich vlastní kultury, při jednání na úřadech nebo při hájení svých zájmů v občanských sporech a konfliktech, kde se podíly těch, kdo situaci z pohledu Romů označují za horší, pohybovaly pod hladinou jedné pětiny.

Jak je patrné z tabulky 2, mezi roky 1997 a 2003 se s výjimkou možností rozvoje vlastní kultury, kde naopak došlo z hlediska Romů k mírnému zlepšení, hodnocení šancí romské populace v porovnání s neromskou většinou vesměs zhoršovalo. Mezi roky 2003 a 2009 pak lze u většiny zkoumaných položek vidět trend opačný, i když např. u zajišťování osobní bezpečnosti se za poslední tři roky situace zhoršila, ačkoli zůstává hodnocena lépe, než v roce 2003. Oproti poslednímu šetření z roku 2009 došlo k mírnému zvýšení podílu kritického hodnocení možností Romů při získávání kvalifikace.

Poslední otázka bloku se věnovala hodnocení toho, jak v problematice romské menšiny postupuje vláda a místní samospráva.³

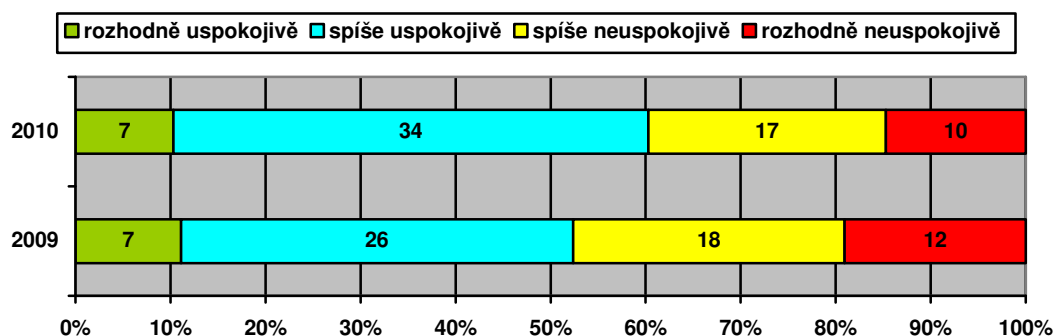
³ Otázka: „Nakolik uspokojivě či neuspokojivě podle Vás řeší otázku romské menšiny a) Vláda ČR, b) Vaše místní samospráva/obec?“

Graf 3a: Jak řeší otázku romské menšiny vláda ČR (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % k hodnotám v grafu tvoří v případě odpovědi „neví“.

Graf 3b: Jak řeší otázku romské menšiny místní samospráva/obec (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % k hodnotám v grafu tvoří odpovědi „neví“ a „netýká se, v obci Romové nežijí“.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 3a, bezmála dvě pětiny dotázaných (38 %) považují řešení romské problematiky ze strany vlády za uspokojivé, polovina (50 %) je naopak vnímá jako neuspokojivé, z toho 17 % „rozhodně“. V porovnání s loňským šetřením došlo ovšem k velmi výraznému zlepšení tohoto hodnocení, když podíl pozitivních výroků o 13 procentních bodů vzrostl a podíl kritických ohlasů zaznamenal stejný pokles.

Hodnocení řešení romské problematiky ze strany obecních samospráv vyznívá o něco příznivěji, když podíl respondentů označujících tuto věc za „uspokojivou“ (41 %) převážil nad hodnocením opačným (27 %). I v tomto případě se hodnocení oproti loňsku trochu zlepšilo, a to zásluhou nárůstu podílu odpovědí „spíše uspokojivě“ o osm procentních bodů.